

διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κλπ.)

4α. «Αυτή η στάση παράλληλα θα οδηγήσει στη μακροχρόνια αρμονική σύμπλευση ... ατόμων και ομάδων των πολυφυλετικών κοινωνιών μας».

Να δηλώσετε αν η χρήση της γλώσσας στην παραπάνω πρόταση είναι κυριολεκτική/δηλωτική ή μεταφορική/συνυποδηλωτική. **4β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.**

Κείμενο 6: Αποδυνάμωση στερεοτύπων και προκαταλήψεων στο διαπολιτισμικό σχολείο

Οι μαθητές, γηγενείς και μετανάστες, συναντιούνται στο σχολείο έχοντας «γνώσεις» ήδη διαμορφωμένες και εμπειρίες για την κοινωνική αξία των ομάδων τους και των κοινωνικών τους ταυτοτήτων. Η συμβολική ανισότητα και η ασυμμετρία, υποβόσκουσα ή φανερή, συνιστά πρόβλημα, αφού μπορεί να διαταράξει τις μεταξύ τους σχέσεις και να καταστήσει αδύνατη κάθε προσπάθεια αλληλοαποδοχής και συνεργασίας. Στην τάξη οι μαθητές κατασκευάζουν έναν «κοινωνικό κόσμο», ένα είδος κρυφού αναλυτικού προγράμματος ανθρωπίνων σχέσεων, με βασικά δομικά γνωρίσματα αφενός τις προσπάθειες για ίση συμμετοχή στις δράσεις και στην επικοινωνία και αφετέρου τις σχέσεις ανισότητας. Οι ανισότητες αυτές εκφράζονται ως διαφορές επιρροής στη διαμόρφωση της ομάδας και ως διαφορές στην αποδοχή και υποστήριξη από τα μέλη της. Ο παράγοντας της κοινωνικής προέλευσης είναι καθοριστικός και για τη δημιουργία σχέσεων αποδοχής - π.χ. ένταξη στο παιχνίδι ή στις δραστηριότητες στη διάρκεια του διαλείμματος - αλλά και για τις σχολικές επιδόσεις.

Ας δούμε τώρα κάποιες δυνατότητες διδακτικών παρεμβάσεων σε σχέση με το ζητούμενο της αποδυνάμωσης των αρνητικών στερεοτύπων, προκαταλήψεων και των αντίστοιχων κυρίαρχων κατηγοριοποιήσεων. Η δυνατότητα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης σε διαπροσωπικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει στην αποδυνάμωση των κατηγοριοποιήσεων, των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων και να συντελέσει στην αποδοχή των «διαφορετικών» μαθητών. Επίσης, η ισότητα ως προς το κύρος μπορεί να διασφαλισθεί μόνο με την παροχή δυνατοτήτων εκπροσώπησης και ίσης συμμετοχής σε όλους τους τομείς της σχολικής ζωής. Σίγουρα η δημιουργία ενός περιβάλλοντος ίσης αποδοχής και αναγνώρισης στο πλαίσιο υπαρκτών κοινωνικών ανισοτήτων κάθε άλλο παρά εύκολη υπόθεση είναι.

Όμως, ένα μάθημα που προσφέρει ευκαιρίες συμμετοχής και συλλογικής δράσης μπορεί να λειτουργήσει ως πλαίσιο ενίσχυσης της αυτοαντίληψης των αλλοδαπών μαθητών. Ακόμη, ως στοιχείο μιας «συμμετοχικής δημοκρατικής κουλτούρας» «επιβάλλει» τη διαπραγμάτευση και την εναρμόνιση των ενδιαφερόντων μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών και γονιών. Έτσι, οι μαθητές θα γνωρίσουν τις βασικές αρχές αυτών των δικαιωμάτων (ανθρώπινη αξιοπρέπεια και αξία, ισότητα και δικαιοσύνη). Στη συνέχεια θα ασχοληθούν με το ερώτημα κατά πόσο αυτά τα βασικά δικαιώματα βρίσκουν εφαρμογή στην καθημερινότητα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας.

Ακόμη, η δράση για την επίτευξη ενός κοινού στόχου παρέχει ευκαιρίες ανάπτυξης διαπροσωπικών σχέσεων και άμβλυνσης των προκαταλήψεων και των κοινωνικών κατηγοριοποιήσεων. Ασφαλώς, στον χώρο του σχολείου η συνεργατική μάθηση προσφέρει δυνατότητες αποδυνάμωσης των στερεοτύπων κατηγοριοποιήσεων και αντιμετώπισης του «άλλου» ως προσώπου. Αυτό μπορεί να γίνει, επειδή το σχολείο έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τη συνεργατική μέθοδο και εκτός σχολικού περιβάλλοντος, επιδιώκοντας να αποκτήσουν οι μαθητές το αίσθημα ότι ανήκουν σε μια ομάδα, πέρα από τις όποιες διαφορές.

Τέλος, οι δραστηριότητες πρέπει να υποστηρίζονται από ενήλικους, όπως δασκάλους, γονείς και εκπροσώπους της κοινότητας. Η εμπλοκή των ενηλίκων και κυρίως των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας σε κοινές δράσεις ανάδειξης και αναγνώρισης των διαφορών αποδίδει κύρος στο πολιτισμικό κεφάλαιο των αλλοδαπών

μαθητών. Έτσι, δημιουργεί με αυτόν τον τρόπο θετικές προϋποθέσεις αποδοχής του «διαφορετικού».

Χ. Γκόβαρης, Ι. Ρουσάκης (2008). *Ευρωπαϊκή Ένωση: Πολιτικές στην Εκπαίδευση*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα, 171-173 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

1. Με ποιον τρόπο, κατά τη γνώμη των συγγραφέων, οι ενήλικοι μπορούν να βοηθήσουν, ώστε να γίνει αποδεκτή η διαφορετικότητα στο σχολείο; (60-80 λέξεις).
2. Αφού επισημάνετε πέντε από τις λέξεις/φράσεις του κειμένου που είναι σε εισαγωγικά, να αιτιολογήσετε τη χρήση των εισαγωγικών.

Κείμενο 7: Οι στερεότυποι ρόλοι των δύο φύλων: «τα αγόρια δεν κλαίνε!» ή «αυτά δεν είναι παιχνίδια για κορίτσια!»

Είναι γνωστό ότι όλες οι κοινωνίες **ορίζουν** συγκεκριμένα – και διαφορετικά – ενδιαφέροντα, χαρακτηριστικά προσωπικότητας, εργασίες και ασχολίες ως κατάλληλα για το καθένα από τα δύο φύλα. Βέβαια, είναι λιγότερο γνωστό ότι διαφορετικές κουλτούρες έχουν διαφορετική θεώρηση σχετικά με το ποιες **συμπεριφορές** αρμόζουν στον ανδρικό και ποιες στον γυναικείο πληθυσμό. Έτσι, στους πολιτισμούς δυτικού τύπου ακούγονται πολύ συχνά φράσεις ή δηλώσεις του τύπου «τα αγόρια είναι πιο ανεξάρτητα, ενώ τα κορίτσια πιο παθητικά», «τα κορίτσια έχουν καλύτερη μνήμη, αλλά τα αγόρια πιο ανεπτυγμένη αφαιρετική ικανότητα», «τα κορίτσια **παίρνουν** καλύτερους βαθμούς, αλλά δεν κάνουν για όλα τα επαγγέλματα».

Ποιοι, όμως, απ' αυτούς και άλλους παρόμοιους ισχυρισμούς αποτελούν μύθο και ποιοι πραγματικότητα; Υπάρχουν πράγματι διαφορές μεταξύ των φύλων και, αν ναι, σε τι συνίστανται; Τα ευρήματα πολλών μελετών που εξέτασαν πιθανές διαφορές σε συμπεριφορές, όπως το άγχος, το επίπεδο δραστηριότητας του ατόμου, η συμμόρφωση σε **εντολές**, είναι αντικρουόμενα. Αποκάλεσαν αυτές και παρόμοιες στερεότυπες πεποιθήσεις **πολιτιστικούς μύθους** που δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα. Κατά την άποψή τους, τα αγόρια διαφέρουν από τα κορίτσια μόνο σε τέσσερις περιοχές: στις μαθηματικές ικανότητες, στις γλωσσικές ικανότητες, στις ικανότητες αντίληψης και **κατανόησης** του χώρου και στην επιθετικότητα.

Ωστόσο, η εικόνα είναι πιο σύνθετη από ό,τι φαίνεται. Τα αγόρια φαίνεται να υπερέχουν στη μαθηματική λογική, στην τριγωνομετρία και στον διαφορικό λογισμό, ενώ τα κορίτσια έχουν υψηλότερες επιδόσεις στην αριθμητική, στην άλγεβρα και στους μαθηματικούς υπολογισμούς. Επίσης, παρ' όλο που τα κορίτσια φαίνεται να υπερέχουν σταθερά στις περισσότερες γλωσσικές ικανότητες, υπάρχουν περίοδοι στην παιδική ηλικία, στη διάρκεια των οποίων αγόρια και κορίτσια εμφανίζουν μεγάλες γλωσσικές ομοιότητες. Όμως, η σημαντική διαφορά σημειώνεται στην επιθετικότητα. Σε κάθε περίπτωση αναδεικνύεται η εντονότερη επιθετικότητα των αγοριών, που εκδηλώνεται μεταξύ άλλων και στο παιχνίδι. Τα κορίτσια, απεναντίας, ασχολούνται με καθιστικά, πιο ήρεμα παιχνίδια, σε ομάδες δύο τριών ατόμων, ενώ τα αγόρια παίζουν βίαια.

Σ' αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί πως, εκτός του ότι οι διαφορές των φύλων είναι ελάχιστες σε σχέση με τις ομοιότητες, είναι και σε γενικές γραμμές μικρές και αμβλύνονται σημαντικά με τις κατάλληλες μαθησιακές ευκαιρίες και την εξάσκηση. Υποστηρίζεται μάλιστα ότι το φύλο που εκτίθεται σε πιο εμπλουτισμένο μαθησιακό – εκπαιδευτικό περιβάλλον αναπτύσσει υψηλότερη ευφυΐα. Παρ' όλα αυτά, στην καθημερινή ζωή οι διαφορές στη συμπεριφορά αγοριών και κοριτσιών είναι θεαματικές. Γιατί, άραγε, συμβαίνει αυτό;

Είναι γνωστό σε όλους ότι τα αγόρια και τα κορίτσια είναι αποδέκτες διαφορετικής μεταχείρισης τόσο από την οικογένεια, όσο και από το εκπαιδευτικό σύστημα. Οι ρόλοι που τους επιφυλάσσονται είναι συγκεκριμένοι και σαφώς διαφορετικοί. Εξάλλου, έχει επισημανθεί ότι όσο αυξάνεται η εμπειρία των παιδιών

αυξάνεται και η γνώση που διαθέτουν για τα στερεότυπα, τα οποία αφορούν το επάγγελμα και τις δραστηριότητες των φύλων. Ενώ, όμως, η γνώση των στερεότυπων αυξάνεται με την ηλικία, η αποδοχή τους αρκετές φορές ελαττώνεται. Τέλος, θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι απώτερος σκοπός θα πρέπει να είναι η απαλλαγή της κοινωνίας από τα σεξιστικά στερεότυπα και η υιοθέτηση της άποψης πως οι ανθρώπινες συμπεριφορές και τα στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητα δεν ανήκουν σε συγκεκριμένο φύλο.

Ζ. Μπαμπλέκου (1996). Οι στερεότυποι ρόλοι των φύλων: «Τ' αγόρια δεν κλαίνε» ή «Αυτά δεν είναι παιχνίδια για κορίτσια». Στο Παρασκευόπουλος, Ι., Μπεζεβέγκης, Η., Γιαννίτσας, Ν. και Καραθανάση, Α. (Επιμ.), *Διαφυλικές Σχέσεις, Τόμος II*, σσ. 292-297 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

1. Ποια επιχειρήματα επιστρατεύει η συγγραφέας, για να υποστηρίξει την άποψη πως στην καθημερινή ζωή οι διαφορές στη συμπεριφορά αγοριών και κοριτσιών είναι θεαματικές; (60 – 80 λέξεις).
2. Να γράψετε μία πρόταση για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με **έντονη γραφή**, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους στο κείμενο: **ορίζουν, συμπεριφορές, παίρνουν, εντολές, κατανόησης**. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κλπ.).

Κείμενο 8: Το πρόσκομμα¹ των παραδοσιακών προτύπων

Η **ισότητα των δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών** αναγνωρίζεται στις μέρες μας πρόθυμα στις διακηρύξεις αρχών. Ωστόσο, οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών παραμένουν στην οικογένεια, στον **χώρο εργασίας** και στην κοινωνική ζωή. Μόνο που δεν παρουσιάζονται συχνά με τ' όνομά τους. Μεταμφιέζονται σε προστασία της γυναίκας-μάνας, σε ανυστερόβουλη υποδοχή στον χώρο της εργασίας της γυναίκας εργαζόμενης. Έτσι, παρουσιάζεται η γυναίκα να έχει ανάγκη προστασίας, αφού πρώτα οδηγείται στην απεμπόληση² της δυνατότητάς της να εξασφαλίσει την οικονομική της ανεξαρτησία.

Η γυναίκα παρουσιάζεται συχνά σαν «η βασίλισσα του οίκου της». Όμως, σε πολλές περιπτώσεις στο «βασιλείο» αυτό την εξουσία την έχει άλλος! Παρουσιάζεται να κάνει σπουδές ισότιμα με τους άνδρες, όταν γι' αυτούς οι σπουδές οδηγούν συνήθως σε συγκεκριμένο κοινωνικό και οικονομικό ρόλο, ενώ για τις γυναίκες δεν συμβαίνει το ίδιο. Άλλοτε εργάζονται φορτωμένες συγχρόνως με τα περισσότερα από τα οικογενειακά βάρη κι άλλοτε πολιορκημένες από τις συνθήκες τις ζωής τους αφήνουν το πτυχίο τους να μετατραπεί σε άγονο σύμβολο. Η ανισότητα των φύλων επιβιώνει εντέλει με την ενεργητική συμμετοχή ολόκληρης της κοινωνίας.

Οι διεκδικήσεις για την ισότητα των δικαιωμάτων ανδρών και γυναικών παραμένουν, λοιπόν, επίκαιρες και είναι πάντοτε αναγκαίες, για να εξαλειφθούν ολοφάνερες επιμέρους αδικίες. Κυρίως, όμως, για να ευαισθητοποιήσουν το κοινωνικό σύνολο σχετικά με τα κραυγαλέα αποτελέσματα μιας άνισης μεταχείρισης που υφίστανται οι γυναίκες, η οποία στηρίζεται στα παραδοσιακά πρότυπα και τους ρόλους των δύο φύλων.

Η επιβίωση των παραδοσιακών προτύπων για τον ρόλο των δύο φύλων δεν οφείλεται μόνο στην αδράνεια ή στον αργό ρυθμό μεταβολής των πολιτισμικών φαινομένων. Θεωρώ πως εξυπηρετεί και κάποια συμφέροντα. Συγκεκριμένα, το πρότυπο της συζύγου-μάνας-νοικοκυράς δημιουργεί τις προϋποθέσεις, ώστε να χρησιμοποιούνται οι γυναίκες - συχνά ανειδίκευτες, πάντα βαρυφορτωμένες- κατά προτεραιότητα στις θέσεις εργασίας που δεν αμείβονται καλά, όπως στην αυγή της βιομηχανικής εποχής χρησιμοποιήθηκε η παιδική εργασία. Ακόμη, το πρότυπο αυτό επιτρέπει, ιδίως σε εποχές κρίσης και ανεργίας, να κατευθύνονται οι περισσότερες από

Κείμενα από την Τράπεζα Θεμάτων

τις γυναίκες που θέλουν να εργαστούν στην αγορά εργασίας, στην οποία όμως αντιμετωπίζουν την άρνηση προσλήψεων. Επίσης, οι απολύσεις γυναικών συνδυάζονται κάποιες φορές και με τα συζυγικά επιδόματα ή με φορολογικές ρυθμίσεις που καθιστούν τη γυναικεία εργασία ασύμφορη. Επιπλέον, δημιουργεί τις συνθήκες να μετατίθεται στις γυναίκες, κυρίως σε αυτές, το βάρος και οι επιπτώσεις των καθυστερήσεων στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής, όπως λόγου χάρη οι ελλείψεις σε παιδικούς σταθμούς και νηπιαγωγεία, σε παιδικές κατασκηνώσεις κλπ.. Τέλος, εξουδετερώνει το δυναμικό των διεκδικήσεων που θα προέκυπταν, αν όλοι μαζί, άνδρες και γυναίκες, αντιμετώπιζαν με ίσους όρους τα παραπάνω προβλήματα.

Είναι φανερό, λοιπόν, ότι η κατάλυση της άνισης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών είναι κοινωνικό και όχι φεμινιστικό αίτημα. Άλλωστε, μέσα στη σύγχρονη δυναμική δημιουργούνται νέες σχέσεις και νέα πρότυπα που διαγράφουν την τάση να αναλαμβάνουν ισότιμα άντρες και γυναίκες τους πολλαπλούς κοινωνικούς τους ρόλους.

Μ. Ηλιού (1991). *Βήματα εμπρός, βήματα πίσω*. Αθήνα: Θεμέλιο, 105-109 (διασκευή)

1 πρόσκομμα: μεγάλο εμπόδιο στην εκτέλεση έργου ή στην εξέλιξη μιας διαδικασίας, κώλυμα.

2 απεμπόληση: εγκατάλειψη.

ΘΕΜΑΤΑ

1. Να εξηγήσετε την άποψη που διατυπώνει η συγγραφέας στην πρόταση: «(Οι γυναίκες) εργάζονται φορτωμένες συγχρόνως με τα περισσότερα από τα οικογενειακά βάρη». (60-80 λέξεις)

2α. Να επισημάνετε δύο από τις λέξεις/φράσεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην πρώτη παράγραφο (Η ισότητα... ανεξαρτησία) του κειμένου.

2β. Να εξηγήσετε ποιες σχέσεις συνοχής δηλώνουν αντίστοιχα οι συγκεκριμένες λέξεις/φράσεις.

Κείμενο 9: Υπερβαίνοντας τα στερεότυπα

Οι Παραολυμπιακοί αγώνες είναι ένα από τα μεγαλύτερα αθλητικά γεγονότα, ενώ αποτελούν και μια μεγάλη διοργάνωση με πολλές συμμετοχές. Προσφέρουν υψηλού επιπέδου θέαμα, ενώ ταυτόχρονα έχουν τεράστια αξία παραδειγματισμού, καθώς και ιδιαίτερη **βαρύτητα** για τα ιδεώδη του αθλητισμού με ανεκτίμητη εκπαιδευτική σημασία. Η συμμετοχή του κόσμου στους Παραολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας ήταν μεγάλη, ενώ διαπιστώνουμε και αλλαγή της κοινωνικής αντιμετώπισης της αναπηρίας.

Ας εξετάσουμε, όμως, την πραγματικότητα πριν από τους Παραολυμπιακούς Αγώνες. Τότε η παρουσίαση των ατόμων με αναπηρία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ήταν αποσπασματική. Επίσης, υπήρχε πολύ μικρή παρουσίαση στις εφημερίδες και στην τηλεόραση και με έντονο τρόπο γινόταν η προβολή στερεοτύπων, αφού στο μεγαλύτερο ποσοστό τους οι ειδήσεις, οι οποίες αναφέρονταν στην αναπηρία, ήταν αρνητικές. Κυρίως, εστίαζαν στα προβλήματα και στη δυστυχία που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία. Έτσι, οι αθλητές αντιμετωπίζονταν ως «ήρωες της ζωής». Μάλιστα, η φράση αυτή **υπογραμμιζόταν** διαρκώς, ενώ συνεχίζει να χρησιμοποιείται και σήμερα. Ακόμη, σε άρθρα αλλά και σε εκπομπές της τηλεόρασης παρουσιάζεται πάντοτε ως εξαιρετικό **κατόρθωμα** το γεγονός ότι κάποιος άνθρωπος με αναπηρία ασχολείται με τον αθλητισμό. Επομένως, δεν είναι σπουδαίο το ότι επιτυγχάνει μια σημαντική επίδοση ή ότι προπονείται συστηματικά, για να πετύχει τους στόχους του. Αυτό δε μετράει καθόλου. Αντίθετα, έμφαση δίνεται στο γεγονός ότι από τη στιγμή που ασχολείται με τον αθλητισμό γίνεται αυτόματα ένας ήρωας, ένας υπεραθλητής.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το ενδιαφέρον να προβληθούν τα θέματα του Παραολυμπιακού Αθλητισμού από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ήταν περιορισμένο πριν τους Αγώνες και φυσικά **διαπιστώθηκε** και πάλι η προτίμηση στις αρνητικές

επιδόσεις ακόμη και στον αθλητισμό. Ήταν δηλαδή προτιμότερο να τονιστεί ότι κάποιοι αθλητές δεν κατάφεραν να πάνε σε κάποιο πρωτάθλημα ή ότι η Πολιτεία δε στηρίζει τους αθλητές, όπως θα έπρεπε, παρά να προβληθεί κάποια διάκριση, κάποιο εξαιρετικό επίτευγμα ενός αθλητή.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο αποτελεί το λεξιλόγιο με το οποίο παρουσιάζονται οι ειδήσεις, όταν γίνεται αναφορά σε άτομα με αναπηρία και σε αθλητές με αναπηρία. Αυτό που συνέβαινε συχνά πριν τους Παραολυμπιακούς Αγώνες είναι ότι οι αθλητές δεν αντιμετωπιζόνταν ως αθλητές. Χρησιμοποιούνταν όροι, όπως «πρωταθλητές της ζωής», «αυτά τα παιδιά», ενώ ιδιαίτερα τονιζόταν η δύναμη της θέλησης που είναι ένας παράγοντας εξίσου σημαντικός και στα άτομα χωρίς αναπηρία. Όμως, η δύναμη της θέλησης τονιζόταν υπέρμετρα, όταν γινόταν αναφορά στα άτομα με αναπηρία.

Μάλιστα, ιδιαίτερο βάρος δινόταν στο φορτισμένο λεξιλόγιο με εκφράσεις όπως «τραγικό θύμα», «καθηλωμένος στο αναπηρικό αμαξίδιο». Πρόκειται για μια φράση που υπονοεί ότι, αν κάποιος χρησιμοποιεί ένα αμαξίδιο, ταυτόχρονα καθηλώνεται σ' αυτό. Όμως, η κατάσταση είναι διαφορετική. Το άτομο χρησιμοποιεί τα αμαξίδια ως μέσο, για να διευκολυνθεί η καθημερινή ζωή του. Δεν εξυπακούεται ότι κάποιος με αναπηρία «καρφώνεται» στο αμαξίδιο και δε σηκώνεται ποτέ ξανά απ' αυτό.

Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό πως τα θέματα του αθλητισμού των αναπήρων αντιμετωπιζόνταν ως θέματα κοινωνικού χαρακτήρα. Δεν υπήρχε δηλαδή περίπτωση να καλυφθούν από αθλητικές εφημερίδες ή να ενταχθούν σε αθλητικά προγράμματα σχετικά με τον αθλητισμό. Μπορεί να είχαν αθλητικό χαρακτήρα, αλλά ο δημοσιογράφος που κάλυπτε τη διοργάνωση ήταν κυρίως από το κοινωνικό ρεπορτάζ και φυσικά και η κάλυψη είχε ανάλογο περιεχόμενο. Γινόταν αναφορά στο μελόδραμα και στην προσπάθεια να αναδειχτεί η κοινωνική δυσκολία που αντιμετωπίζει ο αθλητής αλλά και ένα άτομο με αναπηρία, ενώ έλειπε κάθε αναφορά στον αθλητισμό και στα αθλητικά επιτεύγματα. Πολλοί δημοσιογράφοι πρώτα κάνουν λεπτομερή περιγραφή της αναπηρίας και του τραγικού συμβάντος που προκάλεσε την αναπηρία στο άτομο και παρεμπιπτόντως αναφέρονται και στο γεγονός πως αυτός ο κατημένος κάνει αθλητισμό. Φυσικά, με τον τρόπο που προβάλλεται η αναπηρία και οι αθλητές με αναπηρία γίνεται έντονη αναπαραγωγή των στερεοτύπων, ενώ παράλληλα ανατροφοδοτούνται και ενισχύονται προκαταλήψεις για τα άτομα με αναπηρία.

Σ. Κωστάρης (2006). Υπερβαίνοντας τα στερεότυπα. Άτομα με αναπηρία και ΜΜΕ. *Διεθνής Διημερίδα 19-20 Ιουνίου 2006*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας, 132-135 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

1. Σύμφωνα με τον συγγραφέα, πώς παρουσιάζονταν τα άτομα με αναπηρία στα μέσα μαζικής ενημέρωσης πριν από τους Παραολυμπιακούς Αγώνες; (60-80 λέξεις).

2α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία τους στο κείμενο: **αποτελούν, βαρύτητα, υπογραμμίζοταν, κατόρθωμα, διαπιστώθηκε**.

2β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση για καθεμιά από τις συνώνυμες λέξεις που επιλέξατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερό η σημασία τους. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο, το γένος κλπ.).

Κείμενο 10: Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία

Σύμφωνα με τη σχετική Σύμβαση του Ο.Η.Ε., τα συμβαλλόμενα κράτη αναγνωρίζουν το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση και, προκειμένου να γίνει σεβαστό το δικαίωμα αυτό, **διασφαλίζουν** ένα εκπαιδευτικό σύστημα ένταξης, σε όλα τα επίπεδα και διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και με βάση

τις ίσες ευκαιρίες. Αρχικά, στοχεύουν στην πλήρη ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και του αισθήματος αξιοπρέπειας και αυτοεκτίμησης καθώς και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των θεμελιωδών ελευθεριών και της ανθρωπίνης ποικιλομορφίας. Επίσης, **αποσκοπούν** στο να αναπτύξουν τα άτομα με αναπηρία την προσωπικότητά τους, τις δεξιότητες και τη δημιουργικότητά τους, καθώς και τις πνευματικές και φυσικές ικανότητές τους στο μέγιστο δυναμικό τους. Επιπλέον, παρέχουν τη δυνατότητα στα άτομα με αναπηρία να συμμετέχουν αποτελεσματικά σε μια ελεύθερη κοινωνία.

Για την επίτευξη, όμως, όλων των παραπάνω σκοπών κρίνεται **απαραίτητο** τα συμβαλλόμενα κράτη να κατοχυρώσουν τα παρακάτω δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Πρώτα πρώτα να μην αποκλείονται από το γενικό εκπαιδευτικό σύστημα βάσει της αναπηρίας. Φυσικά, αυτό σημαίνει ότι τα παιδιά με αναπηρία δεν πρέπει να αποκλείονται από την ελεύθερη και υποχρεωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση ή από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση εξαιτίας της αναπηρίας τους. Έπειτα, τα άτομα με αναπηρία μπορούν να έχουν πρόσβαση σε μια ενιαία, ποιοτική και ελεύθερη πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση ισότιμα με τους άλλους στις κοινότητες στις οποίες ζουν. Στη συνέχεια, είναι αναγκαίο να παρέχεται **εύλογη** προσαρμογή για τις απαιτήσεις του ατόμου και τα άτομα με αναπηρία να λαμβάνουν την υποστήριξη που απαιτείται μέσα στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα, προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική εκπαίδευσή τους. Τέλος, πρέπει να παρέχονται αποτελεσματικά εξατομικευμένα μέτρα υποστήριξης σε περιβάλλοντα που μεγιστοποιούν την ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη, σύμφωνα με τον στόχο της πλήρους ενσωμάτωσης.

Ακόμη, τα συμβαλλόμενα κράτη επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να διδάσκονται δεξιότητες ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης, προκειμένου να διευκολύνουν την πλήρη και ίση συμμετοχή τους τόσο στην εκπαίδευση όσο και ως μέλη της κοινωνίας. Για τον λόγο αυτόν τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν **κατάλληλα** μέτρα και παρέχουν τη διασφάλιση ότι τα πρόσωπα και ιδιαίτερα τα παιδιά, που είναι τυφλά, κωφά ή τυφλά και κωφά, εκπαιδεύονται με τις πιο κατάλληλες γλώσσες, τους τρόπους αλλά και τα μέσα επικοινωνίας, τα οποία προσαρμόζονται στις ιδιαιτερότητες του ατόμου και στα περιβάλλοντα, ώστε να μεγιστοποιείται η ακαδημαϊκή και κοινωνική τους ανάπτυξη.

Προκειμένου, όμως, να εξασφαλίσουν την άσκηση του δικαιώματος αυτού, τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα. Προσλαμβάνουν δηλαδή εκπαιδευτικούς, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι δάσκαλοι με αναπηρία, που κατέχουν τα τυπικά προσόντα στη νοηματική γλώσσα και/ή στη Μπράιλ. Επίσης, εκπαιδεύουν τους επαγγελματίες και το προσωπικό που απασχολούνται σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, επειδή μια τέτοια κατάρτιση θα ενσωματώνει ευαισθητοποίηση για την αναπηρία και τη χρήση κατάλληλων βελτιωμένων και εναλλακτικών τρόπων, μέσων και μορφών επικοινωνίας καθώς και εκπαιδευτικών τεχνικών και υλικών, για να υποστηριχθούν τα άτομα με αναπηρία. Τέλος, τα συμβαλλόμενα κράτη διασφαλίζουν ότι τα άτομα με αναπηρία θα είναι σε θέση να έχουν πρόσβαση στη γενική τριτοβάθμια εκπαίδευση, στην επαγγελματική κατάρτιση, στην εκπαίδευση ενηλίκων και στη διά βίου μάθηση, χωρίς διακρίσεις και ισότιμα με τους άλλους.

Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και Προαιρετικό Πρωτόκολλο. Άρθρο 24 «Εκπαίδευση». (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

1. Ποια μέτρα θα πρέπει λάβουν τα συμβαλλόμενα κράτη, ώστε να διασφαλίσουν ότι τα άτομα με αναπηρία θα διδαχτούν δεξιότητες ζωής και κοινωνικής ανάπτυξης; (60 – 80 λέξεις).

2α. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη (Για την επίτευξη... ενσωμάτωσης) παράγραφος του κειμένου; **2β.** Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.